

Muutuste lävel

September on muutuste aeg. Tavapärased muutused toimuvad ka looduses. Elu linnades ergastub taas, lapsed lähevad kooli, puhkuste aeg on läbi. Lisaks igapäevase tööruutiini algusele jälgime muutusi Eesti majanduses, mis nõuavad otsustamist ja ilmselt ka mõnede minevikus tehtud otsuste ümberhindamist.

Tähtis on see, kas inimene õpib toimuvast midagi või mitte. Need on ka väärtuslikud hetked, mil inimesed saavad hinnata oma tegevust. Peame vaid arvestama, et minevikus tehtud tegemisi enam muuta ei saa. Seetõttu on oluline õppetundidest õppida ja edasi liikuda.

Haridus on tänases infoühiskonnas äärmiselt oluline. Selle täiustamist ja ümberõppimist pean ma väga tähtsaks. Mul on hea meel, et lisaks noortele, kes käivad tavapäraselt teed gümnaasiumis, kutsekoolis või kõrgkoolis, on üha enam täiskasvanuid, kes on otsustanud samuti ennast täiendada, kas läbi koolituste või kõrgkooli astudes. See trend võiks veelgi rohkem laieneda. Sellest on Eestile suur kasu!

Kõigile on kohale jõudnud teadmine, et majanduses toimub jahtumine ning iga ettevõtja peab ennast ümber kohandama vastavalt majandusolukorrale, kui soovib oma tegevust jätkata. See on aeg, kui kunagi tehtud investeeringu tasuvuse riskikoeffitsient hakkab mängima olulist rolli. Otsustavad valikud on ukse ees – uskuge mind, ust ei ole mõtet kinni naelutada, sest ilma otsusteta pole mõtet oodata majanduse paranemist.

Peale ettevõtete peab oma kulutused ümber vaatama ka riik. Avaliku sektori kulutused peaksid lähtuma vajadusest. Iga-aegused kulud, mis pole hädatarvilikud, tuleks ära jätta või edasi lükata. Toetuste puhul on teretulnud selline süsteem, kus toetatakse vaid hädasolijat. Peale kulude põhjalikku ülevaatamist ning nende vajalikkuse hindamist saame rääkida alles uutest tuluallikatest.

Reimo Nebokat

Aktuaalne

Lk 2 Pärnus tehakse kaks kooli korda

Kohalik elu

Lk 2 Haapsalu lastel uus mänguplats

Valitsuses

Lk 4 Eelarves tuleb riigi kulusid kokku tõmmata

Huvitavat lugemist

Lk 7 Orissaares peeti jalgpallipäeva

FOTO: ARVO TARMULA

Rannaküla-Palivere teelõigu asfalteerimistööd algasid augustis.

Läänemaa uuendab 15 kilomeetrit maanteed

Haapsalu–Tallinna maantee Rannaküla–Palivere teelõigu suuremad rekontsrueerimistööd peaksid lõppema juba sel sügisel.

Lõplikult saab tee korda järgmisel aastal.

Maanteeameti Pärnu Teedevalitsuse Läänemaa osakonna juhataja Urmas Robami sõnul päris valmis siiski tööd veel ei ole. Septembri keskel käis alumise betoonkihi panek ja bituumeni stabiliseerimine.

Lepingu lõpptähtaeg on riigihanke võitnud AS Talteril alles 30. septembril järgmisel aastal. ASi Talter töödejuhataja Alar Tooming on varem öelnud, et firma kõik põhijõud on suunatud antud teelõigu ehitamisele.

„Proovime kahe aasta asemel ühega teha,” mainis Alar Tooming. Tema augustis lausunud sõnade kohaselt võivad kevadeks jääda vaid mullatööd ja haljastamine, sest neid pole otstarbekas hilissügisel teha.

Asfalditehas tee ääres

Ka Urmas Robam kinnitas, et suuremad tööd lõppevad selle sügisega ära. Asfalt saab kindlasti ära pandud ja järgmiseks aastaks jäävad tema sõnul vaid kõnni- ja rattateede ehitamine ja maantee markeerimine.

Asfalteerimise ajaks püstitati Kaopalu karjääri mobiilne asfalditehas. „Tänapäeval ei veeta enam asfalti kuskilt kaugelt, nii saab parema kvaliteedi,” ütles Robam.

14,8 km pikkuse teelõigu rekonstrueerimise lepinguline maksumus on 101 miljonit krooni. Lõplik summa

selgub siiski pärast tööde lõppu, sest esineb ka ettenägematu kulusid.

Robami sõnul ei olnud antud teelõik just kõige hullemas seisus, kuid tehtud uuringute järgi oli liiklussagedus

Lisaks Haapsalu ja Läänemaa inimestele saavad sellest teeremondist kasu ka inimesed, kes sõidavad Rohuküla sadamasse ja sealt praamiga Hiumaale.

dus sel muutunud piisavalt suureks. „Teekate oli kitsas ja mahutavus vilets, see saigi põhjuseks, miks hakati uut teed ehitama,” selgitas Robam.

Kui see teelõik saab valmis, on Läänemaal järgmise suurema tööna plaan

nis hakata rekonstrueerima Haapsalu–Rannaküla lõiku. Täpsemalt ei ole siiski teada, millal see ette võetakse. „See on kirjas teehoiukava eelnõus, mis ametkondades ringleb,” sõnas Robam. Millal eelnõu jõustub, ei osanud Robam ennustada.

Teederemont jätkub

Tihti Tallinna ja Haapsalu vahel liiklev Riigikogu liige Lauri Luik ütleb, et teede uuendamine Läänemaal on igati tervitatav. Lisaks Haapsalu ja Läänemaa inimestele saavad sellest teeremondist kasu ka inimesed, kes sõidavad Rohuküla sadamasse ja sealt praamiga Hiumaale. „Eesti astumise järel Euroopa Liitu on teederemont Eestis hoogustunud ja olen veendunud, et nii riigi kui kohalike teid uuendatakse Läänemaal ka eelolevatel aastatel,” lausus Luik.

Juhtkiri

Lootus on ettevõtlikkusel

Inimesed on hakanud pere eelarvet täpsemini planeerima ja oste põhjalikumalt kaaluma. See sunnib omakorda ettevõtjaid mõtlema, kuidas toota nii, et pakkuda kaupu ja teenuseid soodsamalt. Võimalusi on mitmeid – vähendada kasumi osa, et teenida suuremalt käibelt ja laienevalt turuosalt, muutada efektiivsemaks, uuendada töövõtteid ja tehnoloogiaid, mida nimetatakse innovatsiooniks. Ettevõtlus tähendab pidevat valmisolekut muutusteks ja oskust muutustega kohandada.

Vajadus olla muutusteks valmis kehtib mitte üksnes kümnetes miljonites kasumit arvestavate suurettevõtjate jaoks. Igaüks peab muutusteks valmis olema. Valitsus on võtnud kursi Eesti tööturu uuendamisele. Sovjetlik töölepinguseadus, mis tagas lumelabidavabrikus töö ka lumevaestel talvedel, peab ajalukku kaduma. Et konkurents püsida, tuleb kõigil pidevalt midagi juurde õppida ja õpitud rakendada.

Reformierakond on alati näinud oma tegevuse eesmärgina vaba turu tagamist. Seda, et inimesed ja ettevõtted saaksid seal piiranguteta konkureerida. Ideaalse turu tunnused on madalad maksud ja riigi bürokraatia võimalikult vähenemine. Nagu ka korruptsioonivaba keskkond, kus suvaotsusteid ei tehta ning järjepidevus majanduskeskkonna hoidmisel. Maksukoormus peab olema mõõdukas ja muutused ette teada. Teine osa on meie poliitikast on koostöö ettevõtjatega. Hea näide siin on Riigikogu majanduskomisjon ja Reformierakonna fraktsioon, kes kohtuvad ettevõtjatega regulaarselt, kuulavad nende muresid ja püüavad aidata. Eesti tuleviku võtmeks on turutõkete kõrvaldamine, kvalifitseeritud tööjõupuuduse leevendamine, soodsa maksukeskkonna loomine (lihtsad ja madalad maksud on kindla majanduse nurgakivi) ning saavutatud soodsa majanduskeskkonna püsimine.

Tasub tähele panna, et murrangulised muutused toimuvad praegu kogu maailma majanduses ja suuresti nende põhjustatud on ka Eesti majanduse jahatumine. Murrangulistel aegadel jagatakse turuosa ümber. Nii on just praegu paras aeg mõelda sellele, kuidas oma toodetega jõuda eksporditurgudele. Ja eksporditurgudena ei peaks ettevõtjad nägema mitte ebastabiilset idanaabrit, vaid Eesti partnereid ühises majandusruumis, Euroopa Liidus. Just selles oli Eesti riigi ja kõikide Eesti valitsuste kümme aastat kestnud pingutuse mõte Euroopa Liiduga liitumisel, mida tänaseks enam keegi ei kahetse. **ETI**

Mänguväljakut saavad kasutada kõik Haapsalu lapsed, kes seda soovivad.

Haapsalus lastele uus mänguplats

Reformierakonna ettepanekul eraldati riigi 2007. aasta lisaelarvest Haapsalu algkooli spordi- ja mänguplatsi uuendamiseks läbi haridusministeeriumi 1,1 miljonit krooni. Selle raha eest saab spordi- ja mänguplatsid täies mahus välja ehitada.

Tänane mänguplats on ajast, mil mina algkoolis õppisin, 1980. aastatest,“

lausub reformierakondlasest Riigikogu liige Lauri Luik.

Valmib kaasaegne mänguväljak

Uue korvpallikorvi taga haigutas sellest ajast pärit vana pehkinud poom, kaugshüppekast oli pea olematuks lagununud ning turnimisredelid olid roostes ja ohtlikud. Plaani kohaselt tuleb algkooli õuele uus palliplats koos mänguatraksioonidega, lastele mõeldud seiklusrada, erinevad turnimisatraksioonid, väiksemat sorti spordirajatised nagu kaugushüppekast jpm.

Mänguväljak on planeeritud prak-

tiliselt kogu algkooli hoovi ulatuses, spordiplats ja mänguväljakud kombineerituna.

Mängida saavad kõik

„Algkooli tubli direktress Malle Õiglane on kooli edendamiseks oma ametis oldud aja jooksul palju ära teinud ning tulihingeliselt uute projektide eest seisnud. Haapsalu linnavalitsus on samuti ära teinud tubli töö, et pro-

jekt ette valmistada,“ kinnitab Luik. Valmivat mänguplatsi saavad kasutada kõik lapsed. Linna algkoolis õpib ligi 250 last, kellele see mänguplats saab põhiliseks kehalise kasvatuse tundide läbiviimise ja vaba aja veetmise kohaks. Muudel aegadel on plats avatud kõigile huvilistele.

Läinud aastal pärast rahaeraldust alustati Luige sõnul linnavalitsuse esindajate ja kooli juhtkonnaga kohe mõttevahetust selle üle, milline väljak oleks parim. Tööd alustati tänavu suvel. Esialgsete plaanide kohaselt pidi kompleks valmima 1. septembriks, kuid vihmaste ilmade tõttu lükkus asi paari kolme nädala võrra edasi. **ETI**

Pärnus tehakse kaks keskkooli korda

Pärnu linn remondib 2009. aasta jooksul kaks linna olulisemat kooli: Hansa gümnaasiumi ja Ülejõe gümnaasiumi.

Haridusametuse kordategemiseks võttis linn koolide sihtasutuse nõukogu liikme Erki Meltsi sõnul 120 miljonit krooni laenu. „Sellises mahus ei ole Pärnu linnas koolimaju enam ammu uuendatud,“ selgitas Melts, lisades, et remondile seavad oma nõuded muinsuskaitse kehtestatud erinõuded.

Pärnu hariduselus hindab Erki Melts heaks ja oluliseks muudatuseks ka lasteade ja huvikoolide ning üldha-

riduskoolide õpetajate ühtsustatud palgatingimusi. „Kui seni maksti lasteade ja huvikoolijuhudele palga erinevatest põhimõtetest lähtuvalt võrreldes õpetajatega, siis nüüd oleme alustanud ühtsete reeglite kehtestamisega, sest ega õpetajate, lasteade ja huvijuhtide töös ju olulisi erinevusi ei ole,“ ütles Erki Melts, lisades, et tegemist oli Reformierakonna ühe valimislubadusega, mille täitmiseni Pärnu linna juhtimisel jõuti. **ETI**

Pärnu Ülejõe Gümnaasium

FOTO: ERAKOGU

Varsti saavad jalgpallurid Risti uuel jalgpallistaadionil mängida.

Ristile rajatakse staadioni

Läänemaal Ristil käib hoogsalt kunstmurustaadioni ehitus, mida Reformierakonna initsiatiivil toetati riigieelarvest 700 000 krooniga.

Koos valla lisatud rahaga on tänavu kunstmuruväljakute tegemiseks kasutada 1,1 miljonit krooni. Risti valla kommunaalnõuniku Marek Topperi sõnul taotle-

takse järgmiseks aastaks erinevatest fondidest juurde 2 miljonit krooni, et väljakule ka kunstmuru kate peale saada. „Loodame, et see raha õnnestub leida,“ sõnas Topper.

Treeninguteks ja võistlusteks

Kunstmuruväljakut eelistati looduslikule muruväljakule seetõttu, et seda saab kasutada praktiliselt aastaringelt.

Väljak on mõeldud nii kooliõpilastele kasutamiseks kui ka jalgpallklubide

•••••
Lisaks ajakulule ning pikale ja tüütule sõidule on selline sõitmine klubile olnud ka rahaliselt väga kulukas.

le FC Risti. Klubi saaks seal läbi viia treeninguid ning mängida ka võistlusmänge. FC Risti mängib Eesti meistrivõistlustel teises liigas. Klubil on noorte mängijate näol olemas hea järelkasv.

Väljak kodu lähedal

Kuni väljaku valmimiseni peavad FC Risti mängijad käima trenni tegemas Tallinnas, Laagris. „Ristilt on sinna 65-70 km,“ sõnas Topper. Lisaks ajakulule ning pikale ja tüütule sõidule on selline sõitmine klubile olnud ka rahaliselt väga kulukas. „Et säilitada meeskonna võitlusvõimet, tuleb mängijatel Tallinnas trennis käia vähemalt paar korda nädalas,“ lausus Topper. **ET**

Kullamaa vallas saab turnida

Kullamaa vallas ehitatakse lastele ronimislinnakud, mille rajamist on Reformierakonna algatusel riigieelarvest toetatud 550 000 krooniga.

Reformierakonna Kullamaa piirkonnaorganisatsioon on võtnud üheks eesmärgiks, et siin elavatel lastel peab olema võimalus kehaliseks arenguks,“ kinnitab volikogu liige Marek Topper.

Hetkel ehitatakse suuremaks ka Kullamaa staadionit. „Käsihalliplats

kaob ära ja kooli jalgpalliplats läheb suuremaks,“ kirjeldab Topper. Sinna on juba paigaldatud 350 000 krooni maksnud ronimisvõrk.

„Teistesse valla asulatesse, Koluverre ja Liivile, tulevad ronimislinnakud, mis sellel sügisel valmis saavad,“ kinnitab Topper.

Kullamaa lasteaia käib 30 last. Lisaks saavad ronimisega tegelda ka kodused ja algklasside lapsed. „Meil on niimoodi, et lasteaed ja kool asuvad kõrvuti. Mõlemas käivad lapsed saavad uusi atraktsioone kasutada,“ lausub Topper. **ET**

Marek Topper (paremal) koos riigikogulase Lauri Luigega.

FOTO: ERAKOGU

Häädemeestel peetakse perepäeva

Reformierakonna Häädemeeste piirkond korraldab kolmandat korda perepäeva, kuhu on oodatud kõik valla inimesed.

„Seekord on teemaks jäätmekäitlus. Räägitakse veelkord sellest, kuidas hoida ümbritsev keskkond puhas ja mida ette võtta majapidamises tekkinud prügi,“ selgitas Reformierakonna piirkonnajuht Andrus Sootpalu. Perepäeva toetab ka vallas prügiveedu korraldajad AS Ragn-Sells. Tegevust jätkub seal kõigile. Saab ratsutada, proovida täpsust vibukütina, omandada teadmisi sukeldumise ja sukeldumisvarustuse kohta, kohtuda Riigikogu liikmetega ja küsida neilt huvipakkuvaid küsimusi.

Proviisoriametis ja apteegiomanikuna ettevõtjana tegev Andrus Sootpalu lisas, et vallas, kus omavalitsus ettevõtjatele ülearu tähelepanu ei pööra, on Reformierakond ettevõtlike toetamise oma südameasjaks võtnud. „Lisaks perepäevadele veame ka ettevõtjate ümarlauda. Selles üritustesarjas kogunetakse oktoobri alguses, et ettevõtjatele tutvustada erinevaid fonde ja teisi toetusmeetmeid,“ ütles Sootpalu. **ET**

Andrus Sootpalu

FOTO: REFORMIERAKOND

Oru sai vastsed lipuvardad

FOTO: REFORMIERAKOND

Uus lipuvarras Oru kooli ees tervitab koolilpasi.

Augusti keskel kingiti Oru koolile, vallamajale ja lasteaiale uued lipuvardad.

Lipuvardad püstitati Linnamäe kooli 105. sünnipäeva puhul ning tänu Reformierakonna Oru piirkonna liikmeskonna toetusele.

Reformierakonna Läänemaa organisatsiooni juhi Marek Topperi sõnul ei ole lipuvardad esimene ega ka viimane Reformierakonna liikmete poolt Läänemaal teoks tehtud objekt. „Siiani on tänu reformikatele tehtud ka Palivere Kuliste aasa parkimisplats, üks osa Risti jalgpallistaadionist, Valgevälja külaplats Ridasal, Nõval asuv Variku külaplats ning valmimas on Haapsalu algkooli taga asuv lastemänguväljak ja Kullamaa lastemänguväljak,“ tõi Topper näiteid seni tehtust. **ET**

Lühidalt

FOTO: SCANPIX

Mõntu sadam

Saare maavalitsus üritab Mõntu-Ventspils liini päästa

Saare maavalitsus otsib turismiettevõtjate palvel võimalusi kahjumit teiniva Mõntu-Ventspils laevaliini käigushoidmiseks, kuid vajab enne otsuse tegemist rohkem informatsiooni.

Kohalikke turismiettevõtjaid ühendav SA Saaremaa Turism pöördus Saare maavalitsuse poole palvega leida võimalus toetada Mõntu-Ventspils laevaliini, millest operaatorkahjumlikkuse tõttu loobuda plaanib, kirjutas Meie Maa.

Maavanema ülesannetes oleva Andrus Lulla sõnul ei tulnud turismiettevõtjate palvest välja, kui palju oleks liini säilimiseks vahendeid vaja leida. „Toetuse taotlemiseks peame teadma, palju maksab liini käitamine ja kui suure osas on see kahjumis,“ ütles Lulla, kelle sõnul hakatakse Saaremaa turismindusele olulise liini käigushoidmiseks võimalusi otsima pärast vastavate kalkulatsioonide saamist.

FOTO: INTERNET

Saaremaa sadamat külastas selle hooaja viimane kruisilaev

14. septembril külastas Saaremaa sadamat selle hooaja viimane kruisilaev.

Alexander von Humboldti pardalt, mis saabus Visbyst ja suundus Helsingisse, tuli Saaremaaga tutvuma üle 320 turisti, vahendas „Aktuaalne kaamera“.

Kokku käis tänavu Saaremaa sadamas kuus suuremat ristluslaeva enam kui kahe tuhande turistiga. Järgmiseks aastaks on Tallinna Sadam kinnitanud samuti vähemalt kuue laeva tulekut Saaremaa sadamasse.

Turismifirmade kinnitusel pakub turistidele huvi eelkõige kohalik folkloor, ajaloolised objektid ja Saaremaa loodus.

Linn eraldas raha Kuressaare Noorte Huvikeskusele

Kuressaare Noorte Huvikeskus korraldas sel aastal uut projekti „Noortekeskus kolib suveks randa“, mille raames pakuti kolmel päeval nädalas lastele ja noortele mitmesuguseid tegevusi Kuressaare linna puhkealal.

Erinevate tegevuste läbiviimiseks soetati vajalik inventar, mis on ka edaspidi sobilik kasutamiseks välitingimustes. Kuressaare linnavalitsus toetas huvikeskust 6300 krooniga.

Eelarves tuleb riigi kulud kokku tõmmata

Vaidlused riigieelarve koostamise üle lähevad visalt, aga liiguvad õiges suunas. Järgmiseks aastaks tuleb koostada tasakaalus eelarve ja on olemas kõik eeldused, et nii ka läheb. Lisaks sellele on just praegu tarvis otsuseid, mis tagaksid majanduse uue kasvu.

Sügise hakul käis Reformierakond välja terve rea ettepanekuid, mida Eesti majandusele uue hoo andmiseks teha vaja on.

Laen maksumaksjalt

Tulumaksu määrade alandamine 26 protsendilt 18 protsendile ning tulumaksuvaba miinimumi suurendamine 3000 kroonini kuus on suur reform, mille eesmärk on kasvatada Eesti majanduse konkurentsivõimet. Reformi peatamine aastaks tähendab 1,5 miljardi lisakrooni võtmist maksumaksjalt ja taskust.

Tuluallikate lisamise kõrval tuleb eelarvet koostades tähelepanu pöörata kulutuste piiramisele. Riigikogus Reformierakonna fraktsiooni juhtiv Keit Pentus rõhutab, et kord juba defitsiidiga planeeritud eelarvet uuesti aasta hiljem plussi pöörata on veel valulisem, kui praegu kulud kokku tõmmata. „Millise löögi võiks rangest eelarvepoliitikast ja riigi kulude-tulude tasakaalus hoidmisest loobumine Eesti usaldusväärsusele anda, se-

FOTO: PRESSIFOTO

Töötajatele loob riik uue töölepingu seadusega paremad võimalused enesetäiendamiseks.

da ei taha loodetavasti keegi järgi proovida,“ märgib Pentus Delfis avaldatud arvamuses.

Otsused, mis majandusele uue hoo annavad, tuleb teha juba tänavu.

Reformierakond peab kõige olulisemaks tingimuste loomist majanduse uueks kasvutsükliks ja ettevõt-

luskeskkonna parandamist. Lisaks maksulanguste peatamisele, mis saab olla üksnes ajutine, tuleb veel sel aastal astuda rida samme, mis muuhulgas aitavad kaasa ka tasakaalus eelarve vastuvõtmisele.

Käibemaksusoodustustega huupi rahajagamist tuleb loobuda. Tühistada tuleb juriidiliste isikute tulumaksuseaduse muudatuse jõustumine, mis kehtestab avansiliste maksete nõude. Reformi vajab laste toetamise poliitika: ebaefektiivne ja hädasoolijaid mitte aitav laste arvuga se-

tud tulumaksuvabastus tuleks kaotada ning asendada see 2000-kroonise otsetoetusega kolme ning enama lapsega peredele, vanemahüvitise maksamise põhimõtteid ei ole vaja muuta. Pensionide tõstmine peab jätkuma kavandatud tempos.

Vaja on kindlat tulevikku tagavaid otsuseid

Pikaajalise mõistliku eelarvepoliitika tagamiseks ja majanduse elavdamiseks tuleb kiirelt vastu võtta uus töölepingu seadus, mis muudab töötu-

ru paindlikumaks ja aitab seeläbi kaasa majanduse uuele tõusule. Veel sel aastal tuleb vastu võtta seadus, mis kehtestab sotsiaalmaksu alates aastast 2010 kolme Eesti keskmise palga suuruse ülempiiri ja aitab seeläbi tuua Eestisse tarku töökohti ning uut maksuraha. Samuti tuleb vastu võtta seadus, mis aastast 2010 vabastab eraisikute aktsiainvesteeringud tulumaksust. Kõik need sammud on Eesti rahva ja riigi, mitte ühe või teise erakonna huvides.

Martin Kukk

Gruusia konflikti õppetunnid Euroopale

Riigikogu asespiker Kristiina Ojuland soovib maailmal Venemaaga ettevaatlik olla.

Sõjani viinud sündmused Gruusia ümber said hoo sisse ainult tänu NATO Bukaresti tippkohtumise otsusele mitte anda Gruusias ja Ukrainale alliansi liikmelisuse tegevuskava. Saksamaa ja Prantsusmaa olid riigid, kelle tegevuse või tegevusetuse tulemusel anti roheline tee Venemaale tegeliku liidri Vladimir Putini neoimperialistlike fantaasiate realiseerimiseks. Keeldumine Bukarestis NATO tippkohtumisel Gruusias nende riikide vastuseisu tõttu alliansi liikmelisuse tegevuskava andmast, oli Moskva jaoks signaals. et nüüd on viimane aeg Gruusias kanda kinnitada.

Täna räägib keegi anonüümne skeptilise Euroopa riigi esindaja Reu-

tersile, et „tänu taevale me ei võtnud neid sisse, sest siis oleks me neid pidanud NATO V artikli järgi ju kaitsma“. See on vale. Liikmelisuse tegevuskava ei tähenda NATO liikmeksõlekut. Tõsi on aga, et see oleks olnud võimas signaal Kremlile Gruusiast eemale hoidmiseks. Reutersile puterdanud anonüüm lihtsalt otsib õigustust teatud riikide käitumisele.

Hoiatus minevikust

Käitumisele, mis üks-ülele kopeerib Chamberlaini tegevust diilides Hitleriga. Kas me siis veel imestame Saksa välisministeeriumi riigiministri Gernot Erleri avalduse üle, milles ta konflikti alguses sisuliselt ütleb, et mõistab Venemaa tegevuse vajalikkust. Või Saksa välisminister Walter Steinmeieri truualamlike kinnitusi Kremlile Venemaa positsiooni mõistmisest. Gerhard Schröder aga ütleb otse välja, et toetab Venemaa sissetungi.

On kahju, et Angela Merkeli taga-

FOTO: PEEP LILLEMÄGI

Kristiina Ojuland on viimase kuu jooksul Euroopas korduvalt Venemaa agressiooni vastu sõna võtnud.

sihoidlikud katsed realistlikumalt hinnata Venemaa positsioone on Saksa valitsuskooalitsioonis ette läbi kukkunud. Südametunnistusele eelistatakse Saksa valitsuskooalitsiooni püsivust. Ehkki, tänu Merkelile siiski suudeti ELi valitsusjuhtide kohtumisel lükata edasi Venemaaga tippkohtumine.

Suur venitamine, tegevusetus konflikti alguses on eriti kahetsusväärne. See andis Venemaale piisavalt aega kõikide oma sõjaliste eesmärkide saavutamiseks agressioonis Gruusia vastu. Küllastades juunis Bakuud tegin avalduse Taga-Kaukaasia kiirema integreerimise vajadusest euroatlanti-

listesse struktuuridesse. Nii mõnigi Isamaa ja Res Publica Liidu liige asus minu seisukohti ründama. Täna on isegi neile selge, kellel oli õigus. Kahjuks on kaotatud asjatult aega. See, mis oleks kerge olnud juunis, läheb septembris Euroopa Liidule ja Ameerika Ühendriikidele kõvasti maksma.

Tingimusteta rahu

1. septembri Euroopa Liidu riigipeade ja valitsusjuhtide otsus EL-Venemaa tippkohtumise edasilükkamisest on Venemaa jaoks sõnumina ülimalt valus. Seda kinnitab ka nende hüsteeriline sõnum siseriiklikus meedias, kus püütakse näidata ELi otsust kui Venemaa-le kasulikku otsust. ELi poolt on see esimene tõsine hoiatus Venemaale ja seda tuleb vaadata kui sõnumit, millele võivad järgneda hoopis karmimad meetmed, kui Venemaa ei täida omaale võetud kohustust täita rahuplaani.

Kristiina Ojuland

FOTO: PRESSIFOTO

Andrus Ansip soovib ettevõtjatel orienteeruda stabiilsematele turgudele, kui poliitilistest riskidest kubisev Venemaa oma.

Ansip rõhutas range eelarvepoliitika tähtsust

Peaminister Andrus Ansip rõhutas septembri keskel Tartus Reformierakonna volikogul esinedes range eelarvepoliitika jätkamise tähtsust.

Ansip nimetas nelja sambana, millele majandus peab tuginema, paindlikumat tööturgu, teadus- ja arendustegevust, eksporti ning ranget eelarvepoliitikat.

Peaministri sõnul on Eesti suurim probleem praegu kvalifitseeritud tööjõu puudus. „Oma tööturu paindlik-

kuse kohalt oleme rahvusvahelistes tabelites 181 riigi hulgas alles 163. kohal. Kindlasti peaksime jätkama ka Soome ja Rootsi eeskujul tööjõumaksude alandamisega,” ütles Reformierakonna esimees. „Töötajate ümberõpe peab saama igapäevaseks asjaks. Ühekordse haridusega ja kunagi omandatud diplomiga globaalses majandusruumis enam välja ei vea,” sõnas Ansip.

Euroopas esimeste seas

Samas osutas ta, et teadus- ja arendustegevusse suunatud rahahulga kasvutempolt on Eesti viimasel kol-

mel aastal olnud Euroopas esikohal ja seda kohta ei tohi kaotada.

Ülitähtis eksport

Ansip märkis, et kui siiani on majanduskasvu vedanud põhiliselt laenu-

Majanduses peab laenu- dele toetuv tarbimine asenduma ekspordiga.

dele toetuv tarbimine, siis nüüd peab selle vedamise üle võtma eksport. Ekspordis tuleb orienteeruda aga mitte ebastabiilsele ja riskidest kubise-

vale Vene turule, vaid stabiilsetele turgudele Euroopa Liidus.

Peaminister rõhutas ka range eelarvepoliitika jätkamise vajadust. „See on see, millesse me usume, ja see on see, millesse usuvad investorid,” lausus ta. Eelarve koostamise põhiprobleem on Ansipi hinnangul tulude jäik seotus kuludega. „Liiga paljude tulude kulumine on juba seadusega ette määratud ning tulude struktuuri muutudes puuduvad valitsusel ja Riigikogul vajalikud hoovad kulude struktuuri muutmiseks,” lisas Ansip Reformierakonna volikogul peetud kõnes.

Silver Pukk

Pensioni saamine pangakontole on mugavam

Riigikogu liige Tõnis Kõiv juhib oma veebilehel www.toniskoiv.ee tähelepanu sellele, et pensionide kojukande asendamine pensioni maksimisega pangakontole vähendab sularaha kodus hoidmisega kaasnevaid riske.

Kui praegu maksavad maksimaksjad osade pensionäride pensioni kojukande kinni, siis järgmise aasta veebruarist ei saa enam maksimaksja kulul pensionit koju lasta tuua. Rahastamise muutus toob juurde mitu valikut. Võib ise postiljonile pensioni kojukande eest maksta või lasta pensioni koju tuua ainult talvel, suvel käia sel ise järgi.

Tasub mõelda turvalisusele

Pensioni võib lasta kanda ka pangarvele. Viimasel juhul tuleb muidugi võtta ka pangakaart. Pangast raha võtmiseks võib juba ise vabalt päeva valida. „Pangakaardiga saab maksta üha rohkemates kohtades,” kirjutab

FOTO: PRESSIFOTO

Paljud eakad soovivad ka pensionipõlves tööl käia või ettevõtlusega tegeleda.

Tõnis Kõiv oma veebilehel. Lisades, et tasub mõelda ka turvalisusele. Kurjategija võib mõne tuhande kroonise pensioni järele vargile tulla, pensioni kojukande päevad on ju teada...

Sotsiaalministeeriumi andmetel viiakse praegu pensioni koju kätte

maksumaksja kulul 31 protsendile pensionäridest, kusjuures lausa kaks kolmandikku neist elavad kas Tallinnas või Tartus. Kummiski linnas ei tohiks olla puudust ei pangakontoritest ega pangautomaatidest. Pensioni kättesaamise tegelik probleem on siiski mujal Eestis, suurematest

keskustest eemal elavatel eakatel.

Pensionäridele, kes ei pääse kodunt liikuma puude tõttu või muul mõjuval põhjusel, makstakse maksimaksja poolt ka edaspidi pensioni kojukande kinni. Nii on vähemalt sotsiaalministeeriumi ametnikud väitnud ning see peab olema varsti Riigikogusse saadetas seaduse muudatuse ka selgelt kirjas. Maksimaksja peab kinni maksuma neile inimestele pensioni kättoimetamise, kes tõesti ise hakkama ei saa.

Omaavalitsus abistab

Tõnis Kõiv märgib ka, et kui eakatel on pensioni kojukande muutumisega mure, tasuks pöörduda omaavalitsuste sotsiaaltöötajate poole, kellelt nõu küsida ja abi saada. Linna- ja vallavalitsuste ülesandeks on aga tagada, et abistajatena töötaksid pädevad ja abivalmis inimesed, kes pensionäride mured lahendaksid. „Enamuses Eesti paikades see just nii ongi,” kiidab Riigikogu liige omaavalitsuste võimekust.

Allikas: www.toniskoiv.ee

Lühidalt

Digiretsept teeb elu lihtsamaks

Septembris algas Eesti tervishoiuasutustes ja apteekides üleminek digiretseptile. See tähendab, et testitakse retseptikeskuse toimimist koostöös Eesti haiglate ja peaarstide ning apteekritega. Peale seda, kui Andmekaitseinspektsioonilt on saadud luba delikaatsete isikuandmete töötlemiseks, alustatakse pilootprojekti reaalsete andmetega. Testperiood algas 1. septembril 2008 ja retsepte hakatakse reaalset digitaliseerima 1. jaanuaril 2009.

Patsiendi jaoks avaneb digiretseptiga terve rida uusi võimalusi. Patsient saab internetist ülevaate talle välja kirjutatud retseptidest ning ravimi saab kohe igas apteegis välja osta, kaasas peab olema vaid isikut tõendav dokument, millel pilt ja isikukood.

Apteekrite töö muutub tänu digiretseptile lihtsamaks – retseptiravimi müümisel tuleb retseptikeskusele saata andmed vaid müüdava ravimpreparaadi kohta. Ülejäänud info, mida apteekrid täna käsitsi sisestavad, on retseptil edaspidi juba olemas.

Reimo Nebokat

FOTO: PRESSIFOTO

Kardo Ploomipuu

Ka Eesti paraolümpialased said Pekingis medali

Septembri alguses oli Tallinna lennujaam taas Pekingisse sõitvate olümpialaste ning nende teesaatjate päral. Sedakorda asutasid end teele Eesti esindajad paraolümpiamängudel. Kolmele tublile inverteeritulele ning nende treeneritele andis head soovid kaasa sotsiaalminister Maret Maripuu. Delegationi koosseisu kuulusid laskja Helmut Mänd koos treeneri Heiti Vahtraga, ujujad Kardo Ploomipuu ja Kristo Ringas treenerite Örne Pollisinski ja Eric Rootsiga. Pekingis ootas neid ees juba delegatsioonijuh Anna-Liisa Eller.

Pekingi paraolümpial olid eestlaste medalilootused seotud 13. septembriga, kui olümpiavette hüppas 100 m rinnulujuja Kardo Ploomipuu. Hommikusest elujumismisest läks Kardo põhivõistlusele kuuenda ajaga, olles iseenda peale tige aeglase alguse pärast. „Finaalis põrutan kohe alguses täiega,” ütles 20-aastane Ploomipuu.

Eestlaste ergutuskoori saatel tegigi Kardo seda, mida temalt salamisoodati, puudutades finišiseina ameeriklase Justin Zooki ja austraallase Michael Andersoni järel kolmandana ajaga 1.03.37, mis on noormehe uus isiklik rekord.

Ajalooline sündmus leidis aset ka pidulikult autasustamistseremoonial, kui selle klassi medaleid ulatas kätte Pekingi paraolümpiamängude aukülviline proua Evelin Ilves. Kunagi varem ei ole ei paraga päris olümpiamängudel medaleid üle andnud eestlane. Eestlaste eesmärk tuua Pekingi paraolümpiamängudelt medal sai täidetud.

Sotsiaalministeerium/Sportnet

Kogu pere vutipäev Orissaares

Augustikuu viimasel laupäeval toimus Orissaare staadionil juba traditsiooniline neljas kogupere jalgpallipäev.

Neli aastat tagasi otsustas Reformierakonna Orissaare piirkonnaorganisatsioon, et Orissaare vajaks üht lõbusat spordiüritust, millel osaleks kogu pere. Tookordne otsus hakata korraldama kogu pere jalgpallipäeva oli väga õige, sest aasta-aastalt tundub, et jalgpall on Orissaare piirkonnas väga populaarne. Päev algab alati laste jalgpalliga ja alati on platsil meeskonnad, kes tahavad väga palli taga ajada. Kord on need meeskonnad suuremad, kord väiksemad, kuid meeskondade kokkupanemiseiga pole kunagi probleeme olnud.

Nali omal kohal

Teine ala jalgpallipäeval on naiste jalgpall. Kohtunikena rahvusvahelise mainega kohtunikud Andre Kuntsel, Ivo Kostikov ja Mati Viljaste. Ka siin ei ole probleeme kohaliku naiskonna kokkupanemisega, sest ei mängegi just traditsioonilist jalgpalli, vaid mängu ilmestatakse kõikvõimalike showelementidega, et pealtvaatajale ka midagi kultuurilist pakkuda. Loomulikult käib platsil hoogne pallijälitus ja ka väravaid lüüakse aktiivselt, kui selleks võimalus avaneb, kuid igal aastal üllatatakse ebatraditsiooniliste jalgpallikostüümidega. Sel aastal oli nii Orissaare naiskond kui ka väljakutse vastu võtnud valdade spordiliidu naiskond enestele sisse ostnud „mustanahalised jalgpallimängijad“ Botsvanast ja Uus-Meremaalt.

Toetajaid palju

Päeva kõige tõsisemaks ja ka oodatumaks sündmuseks on meeste jalgpall, kus igal aastal on väljakutsujaks Saaremaa Reformierakonna meeskond ja vastu mängimas on kohalik

Kogu pere jalgpallipäev pakkus lõbusaid elamusi.

päästeameti meeskond koos poegade – meeskonna nimetus Päästjad ja pojad. See mäng on alati olnud nauditav kõigile jalgpallifännidele, sest tõepoolest mängitakse nagu kõrgliigas. Ei hirmu, ei armu. Selles mängus võitis tänavu puhtalt sport, sest mäng lõppes seisuga 3:3. Oli ka üks vigastus, ning korraldajate poole pealt loodame vigastatule kiiret ja valutut paranemist.

Jalgpallipäeva õnnestumiseks olid oma öla alla pannud kohalikud ja saa-

remaiselt tuntud firmad nagu Eesti Reformierakond, Träx Rehvikeskus, A.T Sim, Metall-Lux OÜ, Lindvart OÜ,

.....
Tookordne otsus hakata korraldama kogupere jalgpallipäeva oli väga õige, sest aasta aastalt tundub, et jalgpall Orissaare piirkonnas on väga populaarne.

FIE Edgar Kana, Valge Varese Trahter, Landhord Trading OÜ, Reine LILL, Alunaut OÜ, perearst Elo Lember, SA Orissaare Spordihoone, Orissaare Kultuurimaja, Raadio Kadi ja ajaleht Oma Saar.

Täname kõiki toetajaid, sponsoreid, abilisi, sest ilma teieta ei suudaks nii mahukat üritust kindlasti mitte läbi viia. Kohtumiseni viiendal kogu pere jalgpallipäeval Orissaares augustis 2009.

Korraldajate nimel,
Aarne Põlluäär

Lühidalt

Hannes Maasel

Riigikogus avati Hiiumaa kuu

Riigikogu esimees Ene Ergma avas 10. septembril Riigikogus Hiiumaa kuu. Hiidlasi Riigikogus tervitades väljendas Ergma head meelt selle üle, et kohe istungjärgu algul jätkatakse toretraditsiooniga – erinevate maakondade tutvustamisega Riigikogus.

Hiiu maavanem Hannes Maasel lisas omalt poolt, et kui selle kuu raames suudetakse inimestele üht väikest meretagust maad teadvustada, on osa eesmärgist saavutatud.

Kärkla linnapea Anton Kaljula märkis, et hiidlased on tulnud Toompeale eelkõige selleks, et rääkida Hiiumaa probleemidest, aga ka Läänemeres, mis Hiiumaad ümbritseb ja selle elu mõjutab.

Hiiumaa kuu avaürituseks oli Hiiumaalt valitud Riigikogu liikmete kohtumine Hiiu maavanema, omavalitsusjuhtide ja ettevõtjatega. Probleemide kõrval olid arutusel ka Hiiumaa võimalikud arengud.

Riigikogu hoone I korruse fuajees avati hiidlaste näitus „Aja lugu“ ning käsitöö näitusmüük. Riigikogu kohvikus sai degusteerida hiiupäraseid toite.

Hiiumaa kuu raames toimub 23. septembril veel rida kohtumisi Riigikogu komisjonides, 26. septembril toimub Riigikogu liikmete visiit Hiiu maakonda.

Haapsalu saab uue rannapromenaadi

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus otsustas rahastada Haapsalu promenaadi rekonstrueerimistöde esimest etappi. Selle kogumaksumus on ligi 60 miljonit krooni, millest umbes 50 miljonit katab Euroopa Regionaalarengu Fondist kaasrahastatud piirkondade konkurentsivõime tugevdamise toetus.

Projekti käigus uuendatakse teekatet, lammutatakse vana kaldarinnatis ja ehitatakse uus, rajatakse haljastus, restaureeritakse kaks ajaloolist dekoratiivtreppi, ehitatakse paadisilad ja paadilaenuuspaviljon. Tehakse ka töid, mis muudavad promenaadi külastamise mugavamaks, näiteks liikuskorralduse mahaäärkimine ja tualettruumide rajamine. Üks tödest on ka nn allikapaviljoni ehitamine, kus saab tutvuda ekstreemsete veetaseme näitudega.

Projekti elluviimiseks taotles ja sai raha Haapsalu linnavalitsus, promenaadi korrastamise esimene etapp valmib kava järgi 2010. aasta alguseks.

Hiljuti valmis samuti piirkondade konkurentsivõime tugevdamise programmist toetust saanud projekt, millega korrastati Haapsalu Piiskopilinnust ning kujundati see aktiivse puhkuse paigaks.

Eakate poliitikakool

1.oktoober 2008 kell 12.00
Haapsalu Sotsiaalmaja saal (Kastani 7)

Arutleme järgmistel teemadel: Sõna võtavad
 * Poliitiline olukord Riigikogu liikmed Lauri Luik ning
 * Pensionitest ja muudatustest Taavi Rõivas
 pensionikorralduses
 * Vastame Teie küsimustele

* Osalejatele pakume kohvi ja küpsist!
 * Peale koolitust on võimalus teha tasuta tervisekontroll!

Info: 51 84 888

 Reformierakond
Parem Eesti kõigile

Mida arvavad Sina?

Lääne-Eesti elanikele lugemiseks mõeldud Eesti Teataja on huvitatud oma lugejate arvamusest. Kui Teil on mõtteid, millest ajaleht võiks kirjutada, siis täitke, lõigake lehest välja ja postitage allolev kupong. Marki lisama ei pea. **Vastajate vahel loositakse välja televiisor.** Mõtteid ja arvamusi võib saata ka e-kirjaga teataja@reform.ee. Eelmises lehes avaldatud tagasiside ankeetide seast võitis auhinna: **Tanel Šubin**

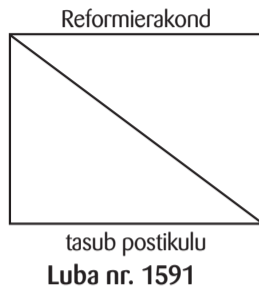
Hea Lääne-Eesti inimene!

Anna meile teada kolmest oma kodukohta puudutavast teemast, millest võiksime kirjutada:

-
-
-

Minu nimi Vanus
 Aadress
 Telefon
 E-kiri

Oma andmeid edastades olen tulevikus nõus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

tasub postikulu
Luba nr. 1591

**MAKSTUD VASTUS
EESTI**

REFORMIERAKOND
Tõnismägi 9
10119 TALLINN

Linnus hävis Liivi sõjas ja on 17. sajandist varem.

Lihula – eestlaste iidne kants

Lääne-kõrgendiku tähtsamaid linnuseid asub Lihula Lossimäel. Seal oli noorema rauaaja teisest poolest olnud eestlaste muinaslinnus. Looduslikke kaitse-eeldusi arvestades ehitati muinaslinnuse kohale mäeseljandiku loodeotsa 1241-42 kivilinnus, mille poolringja põhiplaani peahoone sisaldas seitse ühetoalist ruumi. Värav paiknes kagus. Linnus oli 1234-51 Saare-Lääne piiskopkonna residents. Maavalduse jagamise (1238-

48) sõjalise kaitse huvides anti osa linnust (välja arvatud torn ja peavärv) Liivimaa Ordule. Linnus hävis Liivi sõjas ja on 17. sajandist varem. **ETI**

Eesti Teataja

Eesti Teataja
Eesti Reformierakond
Tõnismägi 9, 10119 Tallinn
Tel 680 80 80, teataja@reform.ee

Saada vastus märksõnaga "lahendus" 10. oktoobriks aadressile Tõnismägi 9, 10119 Tallinn või e-posti teel teataja@reform.ee ning osale kinkekaardi loosimisel.

Ristsõna lahendus
.....

Ees- ja perekonnanimi
.....

Postiaadress või e-post
.....

Telefon.....

Eelmise auhinna võitis:
Urmas Äkke

Oma andmeid edastades nõustun tulevikus saama Eesti Reformierakonda ja selle poliitikut puudutavat infot või reklaami, mille edastajatel või töötlejatel luban kasutada oma andmeid nimetatud eesmärgil tingimusel, et andmeid ei kasutata muuks kui Eesti Reformierakonna ja selle poliitikutega seonduva informatsiooni või reklaami edastamiseks.

Cimblar ***	Gramm Äss	Rootsi sadamalinn Asesõna		Masinaosa	Sulgumist reguleeriv vidin	Üks koputus Makeup	Lauljatar	Vene aken	Terviserike		Keel	Üksiklane	Elatusraha	Aparaadid
Kolle sepikojas	U.Naissoo laul Sapipuudus		Ristsõnavihik Austraalia teleseriaal							Masinaosa Sub-produktid		Vanim apteek Väikelapsed		
Kingakaupmees Bundy		Kunsti-kombinaat Voltamper				Pealekaebaja Fordi mudel								
Lause algus									Teadmiste allikad Lugu-pidamine					
Veregrupp	Läti jõgi (129 km) Kõva kandlemees						Meedik Gustav Ernesaks					1000 m Nisuleib		
Olümpia-võitja		Harjumaal Pruidiluna				Muistne õlletegija Hunt (ladina k)							Ehk Tegevusele innustaja	
Tallinna tänav (4 t) Voodipesu Lehekülg														
				25% kaardipakist Mooteriist								Leidlikud mõtted Puerto Rico Objekt		Egoistlik
		Märg karastus Prantsuse tennise-legend								Arhitekt Olevus				
Pea liigutaja	Keelpill				Isiku-kood				"Metallica" hittlugu					
Naljamees								Maali-kunstnik X					Asesõna Mihkel Mattiiseni bänd	
Mongoolia haldus-üksus						Ollus Avalikud suhted					Lennuk Saksasina			
Royal Navy		Inglise k asesõna Nädala alguspäev			Kauba käitleja Täpitaht									
Keldi saatuse-haldjatar			Lobjakas							Prantsuse kirjanik				